

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060305

DOM
2016-05-24
Stockholm

Mål nr
M 9279-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-10-09 i mål nr M 5817-14, se bilaga

KLAGANDE

1. C R

2. M R

MOTPART

1. Naturskyddsföreningen i Stockholms län, 802016-3138
Norrbackagatan 80, 1 tr
113 41 Stockholm

Ombud: O A

2. Stadsbyggnadsnämnden i Haninge kommun
136 81 Haninge

SAKEN

Strandskyddsdispens för brygga på fastigheten X i Haninge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1274318

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M R och C R har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens dom och fastställa länsstyrelsens beslut. De har yrkat alternativt att Mark- och miljööverdomstolen ska fastslå att det inte krävs strandskyddsdispens för bryggan.

Naturskyddsföreningen i Stockholms län (naturskyddsföreningen) har motsatt sig ändring.

Stadsbyggnadsnämnden i Haninge kommun (nämnden) har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

M R och **C R** har, utöver vad som tidigare framförts, anfört i huvudsak följande.

De ansökte om dispens från strandskyddsreglerna inför uppförandet av bryggan 2002 på den blankett som tillhandahölls av kommunen och med bifogande av en ritning. De fick då ett skriftligt besked av kommunen där det framgick att dispens inte krävdes för aktuell brygga. Ärendet avslutades och handlingarna återsändes till dem. Det skriftliga beskedet de fick avsåg just den brygga som är aktuell i detta ärende. De litade på beskedet från kommunen och uppförde bryggan. Handläggaren som undertecknat beskedet agerade som en representant för kommunen och brevet måste ses som ett uttryck för myndighetsutövning.

Kommunens besked är ett gynnande förvaltningsbeslut som bör få till följd att någon dispens för aktuell brygga inte krävs. Skulle domstolen göra bedömningen att dispens trots allt krävs bör beskedet tillmätas betydelse i proportionalitetsbedömningen som ska göras enligt 7 kap. 25 § miljöbalken.

Skulle dispens krävas bör det ges på samma sätt som länsstyrelsen har konstaterat i sitt beslut. Att de inte har något tungt vägande enskilt intresse, som mark- och

miljödomstolen anger i sin dom, är inte korrekt. De har ett intresse av att kunna ha en brygga för båt och bad precis som övriga fastigheter i viken. Det allmänna intresset är däremot begränsat då området redan är ianspråktaget och strandskyddet på land är upphävt. I detta fall måste vattenområdet längs den västra delen av viken vara det område som man utgår från vid bedömningen av om ett område är ianspråktaget. I detta område finns sedan många år dels en stenpir som skjuter ut i vattnet lika mycket som deras brygga, dels grannens brygga som är dubbelt så lång som deras. Stenpiren ligger på tomtgränsen mellan deras fastighet och grannfastigheten Y. Vattenområdet är dock ianspråktaget även om man bara beaktar det område som tillhör deras fastighet. Bryggan ligger i en grund vik där det inte förekommer någon genomfartstrafik. En intresseavvägning ska alltid göras mellan allmänna och enskilda intressen. Det måste finnas utrymme för en proportionalitetsavvägning även med en restriktiv praxis. Det allmänna intresset är i det här fallet mycket diffust och teoretiskt medan det enskilda intresset är klart och reellt.

Naturskyddsföreningen har anfört i huvudsak följande.

Mot bakgrund av den stränga praxis som råder är det inte möjligt att ge dispens för aktuell brygga. Det är inte heller möjligt att beakta kommunens besked från 2002 i proportionalitetsbedömningen enligt strandskyddsreglerna på så sätt att dispens kan beviljas.

Kommunens brev från 2002 är inte ett gynnande förvaltningsbeslut. Det är enbart ett meddelande med ett felaktigt besked från kommunen som eventuellt kan grunda skadestånd. Tjänstemannen som skrev brevet var inte behörig att meddela beslut i strandskyddsfrågor. Mark- och miljödomstolens slutsats att brevet inte har någon betydelse i nu aktuellt mål avseende en ansökan om strandskyddsdispens är korrekt. Felaktiga myndighetsbesked är inte ett skäl för dispens i 7 kap. 18 c § miljöbalken och kan inte ligga till grund för ett beslut om dispens. Det går inte heller att förklara att strandskydd inte behövs eftersom bryggan ligger inom ett område som omfattas av strandskydd.

Skulle brevet ses som ett gynnande förvaltningsbeslut kan det eventuellt, så som mark- och miljödomstolen har angett, få betydelse i ett förfarande om rättelse grundat på strandskyddsbestämmelserna. Det går dock inte att klart fastställa vilken anläggning som kommunen avsåg med sitt brev. M R och C R har hänvisat till brevet i tidigare mål avseende rivningsföreläggande på grund av avsaknad av tillstånd till vattenverksamhet och ansökan om vattenverksamhet. I båda dessa mål har brevet lämnats utan avseende.

Det är viktigt att felaktiga besked från kommunen inte ges den följd att strandskydd och andra naturskydd förlorar sin verkan. Det är ett förhållande som kan komma att utnyttjas av kommunen. Enligt en utredning från WSP innehåller ca 85 procent av de kommunala besluten om strandskyddsdispens formella felaktigheter.

När det gäller själva prövningen av dispensgrunderna har mark- och miljödomstolen gjort en riktig bedömning. Det föreligger inga skäl för att ge dispens i nu aktuellt fall eftersom åtgärder som vidtagits på land inte ianspråkar vattenområde. Sökandens enskilda intresse väger i sammanhanget mycket lätt, särskilt med beaktande av att det finns en fastlandsförbindelse via bilväg och en gemensam småbåtshamn.

Nämnden har utöver vad som hänvisats till i tidigare instanser angett att mark- och miljödomstolens dom är korrekt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Haninge kommun har 2002 i en skrivelse till M R, som svar på ansökan om strandskyddsdispens, uttalat att en dispens inte krävs. Den första frågan som Mark- och miljööverdomstolen har att ta ställning till är vilken betydelse kommunens besked har vid prövningen av detta mål.

Målet avser en ansökan om strandskyddsdispens. Prövningen av om en dispens krävs och om en sådan kan ges, ska ske med tillämpning av bestämmelserna i bl.a. 7 kap. 15 och 18 c §§ miljöbalken. Vid denna prövning kan det besked som kommunen lämnade 2002 inte tillmätas någon betydelse. Så som mark- och miljödomstolen har angett kan

beskedet däremot få betydelse vid en prövning av ett föreläggande att riva bryggan med hänvisning till strandskyddsbestämmelserna. I en sådan process får det beaktas om skrivelsen från kommunen framstått som ett besked som den enskilde haft anledning att rätta sig efter (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 22 maj 2013 i mål nr M 49-13).

När det gäller den dispensansökan som är föremål för prövning i detta mål kan Mark- och miljööverdomstolen först konstatera att det i målet är klarlagt att strandskyddsdispens krävs för att uppföra den aktuella bryggan. I likhet med mark- och miljödomstolen anser Mark- och miljööverdomstolen att det inte finns några särskilda skäl för att ge dispens. Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Lars Borg, tekniska rådet Cecilia Undén samt hovrättsråden Malin Wik och Margaretha Gistorp, referent.

Föredragande har varit Mathilde Ramel.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-10-09
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 5817-14

KLAGANDE

Naturskyddsföreningen i Stockholms län
Norrbackagatan 80
113 41 Stockholm

Ombud: O A

MOTPART

1. C R

2. M R

Ombud för 1-2: Advokat J H

3. Stadsbyggnadsnämnden i Haninge kommun
136 81 Haninge

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 9 oktober 2014 i ärende nr 5051-34891-2013, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för brygga på fastigheten Haninge X

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut fastställer mark- och miljödomstolen stadsbyggnadsnämnden i Haninge kommuns beslut den 21 augusti 2013 (§ 138) att avslå ansökan om strandskyddsdispens.

Dok.Id 425227

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Stadsbyggnadsnämnden i Haninge kommun avslog den 21 augusti 2013 en ansökan om strandskyddsdispens från C R och M R. Ansökan avsåg en redan uppförd brygga, ca 12 meter lång och ca 2 meter bred, på fastigheten X. C R och M R överklagade beslutet till Länsstyrelsen i Stockholms län, som den 9 oktober 2014 upphävde nämndens beslut och beviljade strandskyddsdispens i efterhand för bryggan. Naturskyddsföreningen i Stockholms län har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

Ytterligare bakgrund och historik framgår av länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

Naturskyddsföreningen i Stockholms län har yrkat att domstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och fastställa nämndens beslut. Som grund för yrkandet har åberopats dels att det inte föreligger något särskilt skäl för strandskyddsdispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken, dels att de allmänna intressena väger tyngre än sökandenas enskilda intressen. Föreningen har argumenterat utförligt till stöd för sitt överklagande och gett in ett flertal handlingar.

C R och M R har bestritt ändring av länsstyrelsens beslut. De har i allt väsentligt anfört detsamma som i överklagandet till länsstyrelsen. Även C R och M R har argumenterat till stöd för sin inställning och gett in handlingar.

Stadsbyggnadsnämnden i Haninge kommun har avstått från att yttra sig i ärendet.

Mark- och miljödomstolen har hållit syn på stället den 5 oktober 2015.

DOMSKÄL

Av utredningen framgår att C R och M R inför uppförandet av bryggan år 2002 fick en skrivelse från Haninge kommun med

besked om att det inte krävdes bygglov eller strandskyddsdispens för brygga som är avsedd för fastighetens enskilda behov. Detta (i och för sig felaktiga) besked saknar betydelse i det här målet, som avser ansökan om strandskyddsdispens. En annan sak är att beskedet skulle kunna ha betydelse i något annat rättsligt sammanhang, exempelvis som ett gynnande förvaltningsbeslut i ett tillsynsärende (jfr. Mark- och miljööverdomstolens dom den 22 maj 2013 i mål nr M 49-13).

När det gäller förutsättningarna för att ge strandskyddsdispens delar mark- och miljödomstolen länsstyrelsens bedömning att det endast är det särskilda skäl som nämns i 7 kap. 18 c § *punkt 3* miljöbalken som aktualiseras. Vattenområdet har således inte tagits i anspråk på ett sådant sätt att *punkt 1* i samma bestämmelse skulle kunna tillämpas. Någon annan punkt i bestämmelsen är inte aktuell överhuvudtaget.

Enligt ovan nämnda punkt 3 får som särskilt skäl vid prövningen av en fråga om strandskyddsdispens beaktas om det område som dispensen avser behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. En brygga är naturligtvis en sådan anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet. När det gäller prövningen och intresseavvägningen i övrigt är rättspraxis när det gäller just bryggor synnerligen restriktiv. I kommentaren (Zeteo) till den aktuella bestämmelsen nämns att praxis i fråga om bryggor är ”påtagligt sträng”.

Domstolen kan i likhet med länsstyrelsen konstatera att det inte finns något tungt vägande enskilt intresse i ärendet. C Rs och M Rs intresse av att få anlägga bryggan får anses motsvara den önskan varje fastighetsägare med strandtomt kan antas ha om att få tillgång till en brygga för båtplats och bad m.m. Vad som har framkommit i målet innebär enligt domstolens mening inte att det finns något *särskilt* skäl att ge dispens från förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken mot att utföra anläggningar eller anordningar i strandskyddat område. Att den brygga som nu är föremål för prövning är mindre än den som tidigare varit uppe till prövning i domstolen har inte någon avgörande betydelse. Naturskyddsföreningen i

Stockholms läns överklagande ska därför bifallas och nämndens beslut om avslag på dispensansökan fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 30 oktober 2015. Prövningstillstånd krävs.

Magnus Hjort

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Magnus Hjort och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Lisa Grill.